

Eigen bijdrage en Wmo deel 2

Centrale rol individuele compensatieplicht

Steeds meer gemeenten voeren een beleid waarin de burger een financiële bijdrage wordt gevraagd bij de toekenning van Wmo-voorzieningen. Motieven hiervoor zijn het realiseren van besparingen en het meer benadrukken van de eigen verantwoordelijkheid. Artikel 15 en 19 Wmo vormen meestal de juridische basis voor dit beleid, maar ook afwijkende onderbouwingen worden gevolgd.

Recente jurisprudentie bevestigt opnieuw dat dit Wmo-beleid sterk gebonden is aan grenzen. Zorgvuldig onderzoek naar de individuele situatie speelt voor alles een cruciale rol.

CRvB en overgang Wvg/Wmo

In een eerder Juris-artikel (februari 2009) werd een zaak besproken waarin een gemeente de invoering van de Wmo aangreep om een eigen bijdragebeleid te gaan voeren. Deze gemeente vroeg vanaf 1 januari 2008 van betrokkene een eigen bijdrage voor een reeds onder de Wvg in bruikleen verstrekte scootmobiel. Omdat de overgangsregeling van artikel 40 Wmo in acht was genomen en er geen wijziging van de feitelijke persoonlijke situatie bleek te zijn, vond de Rb Leeuwarden het niet onzorgvuldig dat de gemeente bij de besluitvorming had volstaan met een administratief onderzoek. Betrokkene – met MEE als gemachtigde – stelt hoger beroep in omdat hij het niet eens is met een eigen

bijdrage na zoveel jaar en bovendien vindt dat de gemeente in alle “oude” gevallen heronderzoek had moeten doen. De Centrale Raad van Beroep heeft hier recent uitgesproken dat het gemeentelijk besluit inderdaad onzorgvuldig was voorbereid.¹ Anders dan de gemeente is de Raad van mening, gelet op de overgangsregeling, dat de Wvg-aanspraak op de scootmobiel sinds 1 januari 2008 is vervallen en er hier geen sprake meer is geweest van Wvg-besluitvorming. Alsnog toetsend aan de Wmo – en de Awb – komt de Raad vervolgens tot de conclusie dat het besluit om per 1 januari 2008 (opnieuw) een scootmobiel in bruikleen te verstrekken, maar nu met een eigen bijdrage, “niet berust op een zorgvuldig onderzoek naar de relevante feiten en omstandigheden. Het had op de weg van de Dienst gelegen om appellant omtrent de voorhanden alternatieven te informeren, zodat appellant zelf zijn keuze had kunnen bepalen. Aan appellant is bijvoorbeeld niet tijdig tevoren de

vraag voorgelegd of hij in plaats van een verstrekking in natura in aanmerking zou willen komen voor een persoonsgebonden budget en of hij prijs stelt op (voortzetting van) een vervoersvoorziening, waarvoor anders dan voorheen een eigen bijdrage verschuldigd zal zijn.”

Er volgt vernietiging. De gemeente moet op korte termijn een nieuwe beslissing op het bezwaarschrift nemen.

De uitspraak van de CRvB is voor meer mensen van belang omdat het de keuzevrijheid vooraf centraal stelt. Men voelt zich nogal eens door de gemeente voor het blok gezet en realiseert zich dan te laat welke voor- en nadelen aan een bepaalde beslissing kleven. Met name bij verstrekkingen van een scootmobiel in bruikleen was een veelgehoorde klacht dat financieel gezien men achteraf net zo goed zelf een dergelijke voorziening had kunnen bekostigen. In de wet is voor deze categorie (niet-eigendom) namelijk

niet de maximum duur van 3 jaar voor een eigen bijdrage gekoppeld (zie artikel 4.1 lid 5 Bmo). Veel gemeenten gaan eerder uit van 5 jaar.

Besparingsbijdrage en wettelijk kader Wmo

Uitgangspunt van de besparingsbijdrage is dat iemand die een scootmobiel of aangepaste fiets e.d. verstrekt krijgt hierdoor kosten voor een standaard fiets uitspaart. Zoals bekend hebben gemeenten die een dergelijke regeling onder de Wvg hadden of bij de Wmo wilden doorvoeren, het juridisch zwaar te verduren gehad. Diverse lagere rechters hebben geoordeeld dat voor een dergelijke benadering ook in de Wmo geen aanknopingspunten zijn te vinden.² Met name de individuele compensatieplicht van artikel 4 Wmo, inclusief het rekening houden met de financiële draagkracht, laat een dergelijke algemene benadering niet toe. Inmiddels lijkt hierover dus wel voldoende consensus te bestaan maar zolang de CRvB geen defini-

tieve Wmo-uitspraak heeft gedaan³, blijven sommige gemeenten de grenzen opzoeken. Toch moet de bestaande beleidsruimte o.g.v. artikel 15 en 19 Wmo, en het landelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning, ook weer niet onderschat worden. Gemeenten mogen eigen bijdragen e.d. opleggen en de hoogte hiervan zelf vaststellen. Mits men zich houdt aan bepaalde grenzen, zoals maximering binnen de Wmo o.g.v. inkomen en anti-cumulatie bij stapeling van (extramurale) AWBZ en Wmo-bijdragen e.d.⁴ Ook rolstoelen zijn van de bijdrage uitgesloten, terwijl een Wmo-bijdrage e.d. nooit hoger dan de kostprijs van een voorziening mag zijn.

Schuifdeuren

Een nieuwe serieuze variant van het eigen aandeel in een Wmo-voorziening diende zich onlangs aan in een uitspraak van de Rb Leeuwarden⁵. Belanghebbende kreeg een tegemoetkoming toegekend voor meerkosten woningaanpassing, het

plaatsen van elektrische schuifdeuren. De hoogte van de tegemoetkoming werd bepaald met inachtneming van een “algemeen gebruikelijke component”, namelijk een deel van de aanschafkosten – voorzover nog niet afgeschreven – van normale schuifdeuren. Hoewel de lagere rechter in deze zaak het beroep gegrond acht in verband met een motiveringsgebrek, wordt op zich het in mindering brengen van algemeen gebruikelijke kosten geaccepteerd. Gelet op de algemene overeenkomst met de besparingsbijdrage en de argumenten daartegen, concludeert Wmo-advocaat Vermaat over deze “afschrijvingsbijdrage” voorzichtig dat artikel 4 lid 2 Wmo dit onder bepaalde voorwaarden wel zou kunnen toelaten⁶. Bij de toepassing van het algemene gebruikelijkheids-criterium (eisen hiervoor: normaal aanschafpatroon voor financieel vergelijkbare groep; geen exclusieve doelgroep; geen duurder product en gewoon te koop) zal de individuele draagkracht uiteindelijk leidend moeten zijn. Voorlopig is het laatste juridische woord hierover nog niet gesproken ...

Tekst – Jan Jasper Homan
Foto – Hollandse Hoogte

1 CRvB 12/5/2010 LJnr BM7476

2 Zie Rb Zutphen 30/9/08 BF6623;

Rb L'warden 18/1/10 BL1656 en

Rb DenBosch 10/3/10 BL8558

3 Voorlopig echter geen zicht op: hoger beroep tegen uitspraak Rb Zutphen is ingetrokken (indirect CRvB 24/2/10; LJnr BC6825). Zie voor relevante Wvg-uitspraken CRvB 6/5/09 BI6866 en 4/6/08 BD4172

4 Zie hoofdstuk 4 Bmo, tekst en toelichting op

www.st-ab.nl, bijv de link bij artikel 15, lid 2 Wmo

5 Rb Leeuwarden, 22/4/10; LJnr BM2693

6 Zie Schulincq Nieuwsbrief Jur WMO,

jrg 7, nr 11, 26/5/2010